ASIANTUNTIJALAUSUNTO
Yp. Veikko Kiljunen
27.10.2021

VNS 5/2021 vp Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko, Amerikan ja Aasian osaston lausunto

Selonteko tukee kehityspolitiikan ja –yhteistyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä sen ennustettavuutta kumppaniemme suuntaan. Kuten selonteko huomioi, parhaimmillaan ennustettavuus ja strategisuus tukevat hyvin suomalaisten toimijoiden osallistumista, kun tieto ja ymmärrys kehityspolitiikasta ja –yhteistyöstä lisääntyy. Kestävän kehityksen tavoitteiden viitekehys ja politiikkajohdonmukaisuus etenkin sellaisissa tärkeissä kysymyksissä kuten ihmisoikeudet, naisten ja tyttöjen asema, eriarvoisuuden vähentäminen ja ympäristökestävyys ovat selonteossa keskeisiä.

Amerikan ja Aasian osasto (ASA) jakaa selonteon näkemyksen siitä, että rajallisten resurssien vallitessa toimimme strategisesti ja pyrimme järjestelmätason muutoksiin kumppanimaiden kantokykyä ja kriisinkestävyyttä pitkäjänteisesti vahvistamalla. Tämä toteutuu hyvin maastrategioiden ja –ohjelmien avulla. ASA sai viime vuoden alussa valmiiksi kolmeen kehitysyhteistyön kumppanimaahansa (Afganistan, Myanmar, Nepal) uudet maastrategiat. Maastrategiat kattavat kaiken Suomen toiminnan näissä maissa: ulko- ja turvallisuuspolitiikan, kaupallis-taloudelliset suhteet, tutkimus- ja innovaatiosuhteet sekä kehitysyhteistyön.

Maastrategioiden pohjalta osasto valmisteli maaohjelmat (2021-2024) kahdenvälisen kehitysyhteistyön toimeenpanemiseksi. Maaohjelmat ovat kohdentaneet tehokkaasti resurssiemme käyttöä ja suunnanneet toimintaamme vastaamaan paremmin kunkin maan tarpeisiin; ne ovat lisänneet toimintamme pitkäjänteisyyttä ja tuloksellisuutta sekä vahvistaneet riskienhallintaa.

Tämän vuoden alkupuolella on kahdessa maassa tilanne kuitenkin vaikeutunut ja maaohjelmien toimeenpaneminen sellaisenaan on tullut mahdottomaksi. Tästä syystä osasto valmisteli strategioiden ja ohjelmien pohjalta väliaikaisen vuoden mittaisen toimintalinjauksen Myanmarille, fokusoiden toimintaa edelleen toimintaympäristön sallimissa rajoissa. Afganistanin osalta olemme tekemässä vastaavasti.

Afganistanin ja Myanmarin tilanne korostaa selonteon esille nostamaa kolmoisneksus-lähestymistapaa, joka edistää kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanprosessien välistä koherenssia ja pyrkii tuomaan joustavuutta eri tukikanavien ja toimintatapojen suhteen. Kun kehitysyhteistyömme painottuu vähiten kehittyneisiin maihin ja vielä enenevästi hauraisiin ja konfliktiherkkiin maihin, osastoilla täytyy olla joustavuutta toimeenpanossa. Nepalin kokemus on osoittanut, että strateginen kärsivällisyys, joustavuus ja fokusointi voivat toimia hyvin ja tuottaa tuloksia hauraissa konteksteissa.

Selonteko huomioi hyvin tarpeen keskittää tuki kahdenvälisille kumppanimaille. Samoin keskeistä on huomio siitä, että maaohjelmia kannattaa toteuttaa riittävällä volyymilla ja että strategista pitkäjänteisyyttä tarvitaan tulosten saavuttamiseen. Pidämme myös erittäin tärkeänä selonteon painotusta sen osalta, että UM:ssä on riittävät resurssit kehitysyhteistyön ammattimaiseen ja tehokkaaseen toimeenpanoon riskit halliten.